

BREDASCHE

STAAT-, LETTERKUNDIG-

NIEUWS-

Zondag en Maandag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

16 en 17 Junij.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOLDERS der Stad Breda, gelet op het Besluit van Z. Exe. den Heere Staatsraad, Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, van den 5. Februarij 1839, A. N°. 1, (Provinciaal-blad N°. 33).

Breda, bij deze ter kennis der Ingezetenen, dat volgens bekomen bericht van de District-Commissie van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, gevestigd binnen deze Stad, de gewone jaarlijksche Collecte voor dit fonds zal plaats hebben, op woensdag den 19. Junij aanstaande; met uitnodiging op een iegelijk, om daarin naar vermogen mildeljk bij te dragen, alzo deze heilzame instelling eene ruime deelneming allezins behoeft, ten einde alle de deelgeregtigen zoo wel van het primitieve fonds, als die uit den strijd met België, en nog zoo velen welke daarop reikhalzend uitzien, te kunnen ondersteunen, hetgeen anderzins, bij de noodzakelijkheid tot gestadige verkoop van het kapitaal der beide fondsen, en het verminderen daardoor van de leverde der inkomsten meer en meer bezwaarlijk worden mocht. En durven Burgemeester en Wethouders, dan ook vertrouwen, dat bij deze, even als bij zoo vele andere gelegenheden, van de mildadigheid der Ingezetenen ruimschoots zal mogen blijken.

BREDA, den 13. Junij 1839.

DE ROY, vt.

De Ordonnantie van dezelve.

De Secretaris der Stad.

H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 13den Junij.

De pairs hebben heden het ontwerp van den baron Montier, betrekkelijk de hervorming van het leger van der zee, zoo als het in den loop der discussie is gewijzigd geworden, met 63 tegen 59 stemmen aangenomen. — Daarop heeft de kamer de discussie aangevangen over de aangevraagde 1,200,000 fr. voor geheime fondsen. De marquis van Breze voerde het woord, niet zoo zeer, zeide hij, om tegen het ontwerp zelf te spreken, maar, om wijl de ministers van de toekomstige regering, die het vertrouwen wdden maken, verlangde hij dat zij vooral te kennen gaven, welke staatkunde zij zoo wel binnen als buitenlands dachten te volgen; wanneer men lieden aan het hoofd van de zaken zag van tegenovergestelde gevoelens, had men recht te vragen, wat zij voor het geluk en de grootheid van Frankrijk dachten te doen. De heer Drouin Brozé verlangde dan te weten, of het tegenwoordig ministerie inzeggende het voornemen had om zich aan het engelsch bondgenootschap te houden; hij verwonderde zich, dat de meeste der tegenwoordige ministers, die de buitenlandsche staatkunde van het vorig kabinet hadden veroordeeld, vermeden hadden om zich over de belgische zaken uit te laten, toen dezelve nog niet waren gesliddigd; dat zij ook heere afkeuring niet hadden te kennen gegeven over den brief van lord Palmerston aan den konink van Saksen over eene onbedankende zaak. Bij het verder onderzoek van den staat der buitenlandsche zaken vond de redenaar, dat de gewoone staatkunde Frankrijk buitenlands vernederd had en geen vertooning meer behoeft. — Bij het vertrek van den post was de heer Drouin Brozé, die de discussie heden het voorstel van den heer Gougnoter aangehoord, maar besloten deze zaak tot een nader onderzoek te adjoorneren.

— Daar men thans verzekert van het linker centrum en de linker zijde besloten zijn, om het ministerie met opzigt tot de ontwerpen betrekkelijk de spoorwegen, te ondersteunen; men herinnert zich, dat in den aanvang deze ontwerpen eene bijna algemeene ontevredenheid in de kamer verwekten.

— Zoo men zegt zins er bij de heeren Passy en Dufaure centge pogingen gedaan, om hen over te halen den heer de Broglie als minister van buitenlandsche zaken in den raad op te nemen, als wanneer de generaal Schneider zou afreden en de maarschalk Soult

de oorlogs-portefeuille bekomen. De beide gezegde ministers van het linker centrum hadden echter geweigerd een nieuw lid der doctrinairen in het ministerie te zien. Intusschen blijft men verwachten binnen kort de eene of andere wijziging in het kabinet te zien plaats hebben.

— Het hof der pairs heeft gisteren een supplementair requisitoir aangehoord, waarbij de in beschuldigingstelling van nog drie personen wordt voorgedragen: *Marescal, Gregoire* en *Tiernay*. Het hof heeft achttien beklagden in staat van beschuldiging gesteld, en vier afwezenden bij verstek, te weten: *A. Blanqui, Bernard, Meillard* en *Doy*. De debatten zijn op den 24sten dezer bepaald. In de zeer uitvoerige akte van beschuldiging wordt aangevoerd, dat de zamenspanning van sedert lang dagteekent en reeds gespeeld werd in de eerste jaren na de julij-revolutie; in dezelve wordt veel gesproken over de geheime genootschappen, die het koningschap eenen doodelijken haat hebben gezworen, en aangehaald hetgeen de veroordeelde *Papin* daarvan in der tijd reeds gezegd had. *Blanqui* en *Barbes* komen als de hoofdeiders in de akte van beschuldiging voor; de eerste heeft naar Londen de wijk kunnen nemen; men heeft ten zijnen huize de voorschriften voor de ontvangst der leden van geheime genootschappen gevonden, maar overigens geen papieren van aanteekening, daar de eerste wet der vereeniging was, niets geschreven te laten bestaan. *Blanqui* had overigens al de toebereidselen tot den opstand gemaakt, de rollen verdeeld, de posten aangewezen die moesten aangevallen, de zwaardvegers-winkels die moesten geplunderd worden, enz.

— De heer *Thiers* begeeft zich binnen eenige dagen naar de Pyreneen om er de wateren te gebruiken; hij heeft de noodige bevelen gegeven, om er een groot aantal soldaten te plaatsen, om het keizerrijk te arbeiden.

— Het gouvernement heeft gisteren avond door middel van den *Moniteur Parisien* de volgende telegraphische dépêche bekend gemaakt:

De zaak van de buitenlandsche zaken aan den minister van buitenlandsche zaken.

Marseille, 12 Junij 1839.

» De pakketboot van den Levant is, gisteren avond aangekomen. Ik zend u de dépêches per estafette. De dépêches die bij medebragt logenstraffen ten eenemale het gerucht van vijandelijkheden tusschen de turksche en egyptische legers.

» Er heeft inderdaad een twist tusschen de soldaten van de beide legers plaats gehad, maar aan denzelfden is door de officieren van de beide legerkampen spoedig een einde gemaakt.

Blijkbaar heeft men door de verklaring in deze dépêche, dat de vijandelijkheden nog niet begonnen waren, het publiek willen gerust stellen, maar de inhoud is voor het overige weinig daartoe geschikt: men ziet twee legers tegenover elkander en reeds zoo nabij, dat er twist tusschen de wadenrijdsche soldaten heeft plaats gehad, en dat kan men toch geene vreedelievende houding noemen. Voor het overige behelst heden het *Journal des Débats*, hetwelk doorgaat van zijne berichten uit eene goede bron te hebben, de volgende toelichtingen over den staat van zaken in Syrië:

» De strijden in het Oosten lieden steeds vrij dinnend, alhoewel zij tot nog toe zeer onzekere zijn. Het schijnt dat de Sultan handtekkig bij zijn ontwerp blijft om Syrië te heroveren, en zoo de vijandelijkheden nog niet begonnen, schijnt de reden daarvan, dat het turksche leger nog niet geheel voltallig is. Voor het oogenblik houdt de Seraskier of turksche opperbevelhebber, *Hafiz-pacha*, zich gesconcentreerd op den linker oever van den Euphrat aan de zijde van Syrië, steunende op het fort Burr, en hooger, op dat van Boman Kale. Twee andere aanzienlijke legerkorpsen moeten veldtrekken, waars trekken langs de wegen van Koniah en Kaisersok. Alzo het het geheele noordelijke gedeelte van Syrië, hetwelk het pachalik van Aleppo uitmaakt, op het front en op de beide flanken gelijktijdig aangevallen worden; de vreden ten noorden door Ain-Teb; tak wel

ten door Adana of Marasch, in de rigting der Syrische poorten en ten oosten door den westelijken oever van den Euphraat. Het plan der Turken schijnt met beleid ontworpen; het heeft zelfs dit nieuwe, dat het de eerste maal zou zijn in de geschiedenis der invallen in Syrie, dat hetzelfde van den boven Euphraat aangevallen wierd. Voor het overige meent het *Journal des Débats* dat de toestand van Ibrahim op verre na zoo voordeelig niet is als voor zes jaren; dat hij eene verdedigende houding zal moeten aannemen en steeds beducht zijn, voor opstanden in Syrie, in den rug zijns legers. De oorlog beschouwt het dan ook voor veel minder gevaarlijk, dan die welke met het traktaat van Unkiar-Skelessi eindigde, dewijl Klein-Azie thans niet meer kan overheerscht, noch Konstantinopel bedreigd worden.

— Ten beurze heeft de telegraphische depeche van Marseille de ongerustheid over de oostersche aangelegenheden vermeerderd; men hield er voor vrij waarschijnlijk dat men eerstdaags het berigt van den aanvang der vijandelijkheden te wachten had. De notering was heden (13 Junij): 5 pCt. 114,25; 3 pCt. 79,55; Nap. r. 99,50; Sp. Ardoin 19%; Portugal 3 pCt. 21; Rom. L. 101.

BELGIE.

BRUSSEL, den 14den Junij.

Sommige bladen beklagen zich dat het gouvernement de ratificatie-akten nog niet officieel heeft bekend gemaakt; deze vertaling heeft een Antwerpisch blad reeds aanleiding gegeven het ongerijmd gerucht te verbreiden, dat de mitwisseling der ratificatie slechts tusschen Holland en België zou plaats gehad hebben.

— Het dagblad *Le Commerce* vermeldt dat de heer Lebeau waarschijnlijk tot belgisch gezant bij de duitsche bondsvergadering zal benoemd worden.

— De minister van oorlog heeft, naar men verzekert, aan den generaal Daine den last gezonden, om het kommando over de vesting Venloo aan den oudst aanwezenden officier over te dragen en met zijnen geheelen staf naar herwaarts terug te keeren.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Junij.

De *Staatscourant* behelst heden een viertal koninklijke besluiten, ten gevolge van het met België gesloten traktaat, de vaart der rivieren betreffende. Het eerste dier besluiten houdt bepalingen nopens de regten of te gelden te heffen op den val der Schelde. Overeenkomstig bepaald. Bij dit besluit wordt de lijst A, goedgekeurd bij de Maatzer conventie van den 31 maart 1831, toepasselijk verklaard op de Ooster-Schelde, met dien verstande, dat het daarbij vermeld vast regt zal bedragen, bij afvaart zeven centen per 50 neu. ponden, en bij opvaart tien en een vierde centen voor gelijk gewigt. Dit regt zal verschuldigd zijn van alle goederen, welke ten doorvoer regtstreeks over de Ooster-Schelde naar zee bestemd zijn, of welke, hetzij regtstreeks, hetzij na opslag in een der entrepôts, bij koninklijk besluit bepaald, bestemd zijn om langs de daarbij vermeldde binnenwateren tusschen Rijn en Schelde te worden doorgevoerd. Bij de regtstreeksche doorvaart; zal de heffing van bovenvermelde regten, bij af- en opvaart, ten kantore van Bath zijn. Bij doorvoer over de boven bedoelde entrepôts; zal de betaling ten kantore aldaar geschieden. Dezelfde formaliteiten, en gelijke beuten en straffen, op overtredingen ter zake van in- uit- en doorvoer bestaande, zijn op den doorvoer langs de Ooster-Schelde toepasselijk.

Het tweede besluit houdt bepalingen nopens de tolregten op de binnenwateren tusschen den Rijn en de Schelde. Als zoodanige wateren zullen uitsluitend worden aangemerkt de Merwede, de Dordische Rijn, het Hollandsch Diep, het Volkraak, de Krammer en de Keetol in het zogenoemde Dortmansvaarwater op de Ooster-Schelde, mitsgaders het Slaat, uitlopende in de rivier de Eendragt, het vaarwater door het Maatgat; een half uur afstands bezuiden het Zijpe, mede in de rivier de Eendragt uitlopende; en eindelijk de rivier de Eendragt tot aan de Ooster-Schelde.

De heffing van de bij de tarieven bepaalde tollén zal geschieden: a. bij regtstreeksche doorvaart van den Rijn naar de Schelde en vice versa opwaarts te Gorkum, opwaarts te Bath; b. bij doorvoer over de in art. 6 vermeldde entrepôts; ten kantore van betaling en genoemde entrepôts-plaatsen; de Roertol zal steeds bij afvaart te Gorkum en bij opvaart te Bath worden geheven, ongeacht of de goederen tot regtstreeksche doorvaart of tot regtstreeksche entrepôts mogten bestemd zijn.

Het derde besluit houdt bepalingen nopens de bevaring van de Maas en hare takken. Daarbij worden de bepalingen van de overeenkomst op het reglement op de Rijnvaart, van den 31 maart 1831 te Mainz geteekend, toepasselijk verklaard op de Maasvaart, voor zoo ver deze op de genoemde rivier toepasselijk kunnen gemaakt worden. Voorloopig en tot dat deswege anders zal beschikt zijn, zullen de Nederlandsche entrepôts, aangewezen bij artikel 6 der voormelde conventie, worden opengesteld voor de Maasgoederen, ten effekte als

daarbij wordt bepaald. Het regt van recognitie en dat op de lading zal ingevoerd worden op de hierna vermelde kantoren: voor de afvaart: te Maastricht, te Roermond en te Rossum, voor de opvaart: te Gorkum, te Rossum, te Roermond.

Het vierde besluit houdt voorloopige bepalingen nopens de te heffen loodsgelden op de Westerschelde. Daarbij worden de tarieven van loodsgelden van uit zee tot naar de reede van Vlissingen en van die reede naar zee, en van de reede van Vlissingen tot Antwerpen, vastgesteld bij het reglement voor het loodswezen der Menden van de Schelde, gearresteerd den 2den November 1818, n°. 61, te rekenen van den dag der ratificatie van het, op den 19den April jl. te Londen gesloten traktaat, gesteld buiten effect en voorloopig worden vervangen door een nieuw goedgekeurd tarief (in de *Staats-Courant* vermeld), en zulks voor zoo lang tot dat door de wederzijdse commissarissen een ander tarief van loodsgelden zal zijn vastgesteld.

Bij koninklijk besluit van den 12 dezer zijn, onder anderen, geregeld de kantoren van in- uit- en doorvoer en hunne bijzondere attributen, ten gevolge der opgeheven bepalingen, welke het onderwerp uitmaken van de Maasbesluiten van den 2 en 20 november 1830 (Staatsbladen n°. 74 en 80).

Bij een ander besluit zijn afzonderlijke kantoren van in- en uitgaande regten opgericht, te weten; in Noord-Brabant, te Bergeyk barrière, te Wernhout, te Nispen en te Putten, en in Zeeland, te Bath. Tot ontvangers der in- en uitgaande regten zijn benoemd: te Putten, D. de Haan, hoofd-commissie op de linie in Noord-Brabant, en te Nispen, W. Schoonhen, mede hoofd-commissie op dezelfde linie.

De volgende ontvangers der directe belastingen en accijnsen zijn tevens benoemd voor de in- en uitgaande regten, als: in Noord-Brabant, J. Heshusius, te Boxmeer, voor het kantoor te Maasuis; C. A. Neomagus, te Someren; H. H. Keyenberg, te Grave; H. C. de Groot, te Kuyk; C. N. Heymans, te Helmond; G. M. Rippens te Deurne; G. van Lemmel, te Hilvarenbeek; H. van der Goff, te Baarle-Nassau; F. Lohveld van Bingselhouck, te Eindhoven; J. Heshusius, te Tilburg; F. J. S. Berens, te Roozendaal; G. van Winkel, te Budel; en W. A. Hoppenbrouwers, te Bladel; — in Zeeland: H. G. Schröder, te Sluis, A. M. Dankkaerts, te Sas van Gent; J. Klaassen, te Neuzen; P. N. A. van Son, te Veere; J. A. Verduren, te Hulst; J. Vermandel, voor Koewacht en Overslag; F. P. Brumerius, te IJzendijke; M. J. S. Berens, te Axel, en M. J. S. Berens, te Gramm; — in Gelderland, C. de Wilde, te Haamstede.

Voorts is Z. Exc. de Minister van Binnenlandse zaken tot de aanstelling van tien visiteurs der in- en uitgaande regten in Noord-Brabant: zes visiteurs in Zeeland, twee boekhouders, als een ten kantore te Breda en een te Bath, en een emballeur bij de dienst van visitatie te Wernhout, in Noord-Brabant.

— Uit 's Hage meldt men dat Z. Exc. de baron H. van Zuylen van Nyevelt dezer dagen naar Biberich zal vertrekken, om namens Z. M., als groothertog van Luxemburg met den hertog van Nassau te handelen over de zaken wegens gezegd groothertogdom in verband met het traktaat van 19 April en art. 4 der ratificatie-akte van de Duitsche Bondsvergadering. De legatie-man von Schaff, is aan den heer van Zuylen toegevoegd.

Voorts verneemt men uit 's Hage, dat de geheimraad von Hohenzollern Sigmaringen von Hasenpflug, heer Z. M. den Koning Groothertog tot geheimraad en burgerlijk gezagvoerder te Luxemburg benoemd is.

— In de *Rotterdamse Courant* leest men heden het volgende: "In het begin der maand kondigde men aan, dat bij de Regering de noodige maatregelen genomen waren om zoodra het berigt der ratificatie van het met België gesloten eindverdrag alhier zou zijn ontvangen, alle besluiten te nemen en alle bevelen uit te vaardigen, ten deel hebbende alles terug te brengen tot den staat van vrede, waarin het zich voor de gebeurtenissen in 1830 hier te Lande bevond. Thans is dit werkelijk het geval. Het getal besluiten, dat er met dit doel genomen wordt, neemt dagelijks toe. Onder anderen verzekert men, dat de wet, tot betenging van schadelijke woelingen, die ten gevolge der veranderde toestanden vervalpen is, zal worden ingetrokken; dat de buitengewone directeurs en commissarissen van politie, die in 1830 in de grensvestingén geplaatst waren, eervol uit dienst zullen worden ontlagen; dat de besluiten, betrekkelijk het buitengewoon toezicht op vreemdelingen te houden, nopens den aanvoer van en vervoer naar de in openbare gebouwen des Rijks, van waren, levensmiddelen en landbouwproducten, zullen worden ingetrokken. Al verder zal worden ingetrokken het koninklijk besluit van 8 november 1830, houdende maatregelen van toezicht op personen en goederen, welke zoo te water als te land, uit de Zuidelijke Gewesten naar de Noordelijke Provinciën, en omgekeerd, mogten reizen of worden overgevoerd, enz.

— Naar men verneemt zijn eenige aanzienlijke handelhuizen te Rot-

terdam voornemens bij de regering pogingen aan te wenden, om Brouwershaven, waarvan de haven dagelijks meer aan de verwachting blijft beantwoorden, door middel van een kanaal met Rotterdam te verbinden.

— Z. K. H. de prins van Oranje is eergisteren avond uit de residentie naar Stuttgart vertrokken.

Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden heeft mede eergisteren deze residentie verlaten, zich naar Duitschland begevende.

— Op den 9den dezer is te Utrecht in den ouderdom van 89 jaren overleden, de Hoog Edel Gestrenge heer G. J. Pymant, in leven gepensioneerd luitenant-generaal.

— Te Rotterdam is den 11den dezer overleden, in den ouderdom van 74 jaren, de Welldel Gestrenge heer L. Kops, kapitein bij het korps rijdende artillerie.

— Eergisteren is te Amsterdam van de werf de Walvisch, in de Groote Bikkerstraat, met het beste gevolg te water gebragt het fregatschip *Cornelia* en *Henriette*, groot ongeveer 1000 tonnen, gebouwd door den scheepsbouwmeester J. Nuveen, voor rekening van den heer B. W. van Straten, gevoerd zullende worden door kapitein S. van Delden, A. Zv., en is onmiddellijk daarna voor rekening van hetzelfde handelshuis, de kiel gelegd van een fregat, de *Walvisch* genaamd, waarvan het bevel aan kapitein Jan Schuur is overgedragen, beide schepen zijn bestemd voor de vaart op de Oost-Indische zee.

— Eergisteren is te Rotterdam van Londen te Rotterdam de stoomboot *Ocean*, gevoerd door J. Fife, na een overtocht van slechts 21 uren; zijnde deze de kortste reis door eene stoomboot gemaakt.

Omtrent de zaken van het ten, waaromtrent wij verwijzen naar de berichten over Frankrijk (zie hierboven), behelst het dagblad van de oosterijische Lloyd nog het volgende uit Alexandrie van den 10den mei: Brieven uit Sijrie, van Aleppo van den 6den en van Bejrut van den 13den houden het bericht, dat het turksche leger op den 3den in maart tot Nablus was voortgekomen. Kurden en arabische nomaden hadden zich bij hetzelfde aangesloten. Ibrahim trekt zijn leger in en bij Aleppo te samen. Op den 5den waren reeds 35,000 man infanterie, 10 regimenten artillerie en twee regimenten artillerie aldaar bijeen; nog drie regimenten werden er op denzelfden dag verwacht. De grenzen van den Taurus zijn bevestigd en worden door vijf regimenten en eene groote menigte ongeregelde kavallerie bevestigd. De krijgsmacht, de hending en de verpleging der turksche troepen laat niets te wenschen over. — Soliman-pacha heeft den 13den aan de consuls de volgende circulaire gezonden: „Aangezien het turksche leger de gemeenschap met de provincien aan deze zijde van de Taurus afgesloten heeft, ziet de egyptische regering zich genoodzaakt tot het nemen van represailles, en alzoo den kooplieden van alle natiën in Sijrie alle verkeer met de turken ten strengste te verbieden.”

Te Alexandrie heeft men althans twee maanden lang niet op het behoud van den vrede. De egyptische regering is reeds tegenkanting, aan de Europeesche mogendheden toegezegd hebben, dat zodra het turksche leger zijne vroegere stelling bij Malatia weder ingenomen had, hij het egyptische leger in het pachalik van Damascus zou verplaatsen en Ibrahim-pacha naar Egypte terug ontbieden.

STATEN DER PROVINCIE.

KEUZE VAN REGTERLIJKE AMBTENAREN.

Eene rigtige en onvertogene handhaving van de wetten is de zaak van de leden der regterlijke magt; maar het gemoeidelijk en opregt inleven der wetten zelve moet niet maar voor elken burger in ons vaderland pligt zijn, het moet, althans het behoort ook eene blijmoedige handhaving, eene zinnige vrijwillige daad te zijn. Daarvan een treurig voorbeeld is het gevoelen van de leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal, als bij het opmaken der lijst van kandidaten voor het lidmaatschap der provinciale hoven, staat het aan die hooge collegien, om bewijs te geven, dat de wet hun rigtsnoer is, en dat zij die wet in al hare voorschriften willen naleven, in geest en in waarheid. Wanneer de staten der provincien alzóo handelen, dan heeft men niet het bezwaar te duchten, dat de leden der Staten-Generaal over de verdienstelijkheid van de keuzen der provinciale staten hun oordeel vellen, naar afmeting van de eigene waarde van het collegie waarvan zij deel maken; want dan behoort men met den heer v. ASCH VAN WIJCK (zie zijne redevoering van 24 april 1835 (bl. 257) niet te vragen: Of zouden wij het ook bedenkelijk vinden; die bevoegdheid aan de staten der provincien toe te kennen en echter tevens aan dezelve de keuze der Tweede

Kamer der Staten-Generaal overlaten? Zijn dan de Staten-Generaal eene zoo weinig beduidende vergadering; dat men een provinciaal hof daarmee niet in vergelijking zoude kunnen brengen? Hier zie ik meer dan nederigheid en geringschatting van ons-zelfen; hierin zie ik zelfs verhedering voor onze vergadering; doch ook hierin deel ik niet; ik acht het opmaken eener nominatie voor eene opengevallene plaats in een geregtshof niet van grooter aanbelang dan de keuze van een lid in de Staten-Generaal. — Over de meerdere of mindere doelmatigheid van artikel 182 der Grondwet zij nu niets gezegd. Het algemeen en onbepaald beginsel, waarbij het opmaken van eene lijst van drie kandidaten aan de provinciale staten is verbleven, is gewijzigd, althans bepaald bij artikel 63 der wet op de regterlijke organisatie. Aan die bepaling was behoefte. Men heeft deels niet kunnen ontkennen, dat het regt van voordragt van kandidaten een regt van vrijheid was; men heeft anderdeels zich niet kunnen onthouden, dat het onbepaald laten verblijven dier keuze aan de staten der provincien, soms nadeelig voor de dienst der justitie en voor de achtbaarheid der hooge regterlijke collegien wezen kon, wanneer niet gezorgd werd, dat slechts *ervarene* en *verdienstelijke*, in het regtswezen langen tijd den lande gediend hebbende personen *aanspraak* hadden om in de Provinciale Hoven te worden opgenomen. En niet minder heeft men begrepen, dat, door de keuze der Provinciale Staten geheel en al vrij te laten, voor ijverige en verdienstvolle ambtenaren uit andere plaatsen of regtbanken den weg *met der daad* tot bevordering zou gesloten zijn. Daarom heeft de wetgever de lijsten van aanbeveling ingevoerd; en derzelver opmaking toevertrouwd aan zoodanige collegien, die er niet alleen belang bij hebben, maar met regt ijverzuchtig kunnen en mogen zijn, om in het collegie personen te zien zitting nemen, die door kunde en ervaring, ijver en lofwaardig gedrag, aanspraak mogen maken op de openbare achting; en daarbij kan de dienst en het ontzag der justitie niet dan winnen. Wanneer op die lijsten van aanbeveling behoorlijk naar de bedoeling des Wetgevers wordt acht geslagen, wanneer aan de mindere ambtenaren het zedelijk en onmisbaar vertrouwen wordt ingeboezemd, dat van die lijsten van aanbeveling niet willekeurig wordt afgeweken, dan heeft men een goed personeel diensvolgens eene onvertogene en rigtige bedeling des regts te wachten; maar, wanneer dat voorschrift der artikelen 35, 40, 52, 63, 76 en 85 der Wet op de regterlijke organisatie slechts als aanwijzingen, niet als een opte volgen en na te leven wettelijke bepaling wordt beschouwd, wat is er dan van ons regtswezen in vervolg van tijd te wachten, en welk vertrouwen zal de Natie dan in hare regters hebben? Vrij algemeen is het oordeel, dat de keuze van het personeel van het Regtswezen, krachtens het eerste additioneel artikel der Grondwet, door den koning gedaan, allergehukigst is uitgevallen. Worden door de Staten der Provincien de aangehaalde wetsartikelen niet als wezenlijk verbindende beschouwd, dan heeft men te duchten, wat de heer LUZAC op den 24 april 1835 (bl. 311) zeide: dat de koning zou gehouden zijn om de kandidaten te volgen, daar hij uit die drie opgegevene personen eenen moet kiezen, en die drie opgegevene personen niet zullen worden, en de koning zal constitutionaal gedwongen worden, uit zijnen naam regt te doen spreken, door personen welke Hij hiertoe soms geheel onbekwaam en ongeschikt kon achten.” De heer LUZAC spreekt hier naar waarheid; maar de ook in zijne redevoering onderschrapte woorden: *er moet hier gekozen worden* wederspreken wij.

(Het Vervolg en Slot in ons volgend nummer.)

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

— DUITSCHLAND. — In de nabijheid van Dresden overleed den 5den dezer de onder den naam van von THOMLITZ en de letterkundige wereld bekende overste G. A. F. von WITZLEBEN. Hij was in 1772 op zijn vaderlijk erfgoed Tromlitz bij Weimar geboren, van waar hij later zijnen naam voor zijne letter- en dichtkunde voortbrengselen ontlaande.

— RUSLAND. — Te Odessa heeft zich een genootschap tot bevordering van geschiedenis en oudheidkunde gevormd; hetzelfde is door den minister van het openbaar onderwijs bekrachtigd geworden.

— FRANKRIJK. — In de zitting der Akademie van Wetenschappen van den 27sten II., heeft de heer ARAGO op nieuw de opmerkzaamheid der leden op de fraaije uitvinding van DAGUERRÉ gevestigd. Volgens den heer ARAGO had deze ontdekking den bijval der uitstekendste geleerden van Engeland verworven, en wel van de heeren HERSCHEL, ROBERT FOUQUÉ, WATZ, BRISBANE en PENTLAND. Allen hadden erkend, dat de voorgelegde proeven hunne verwachting hadden overtroffen, en in 't bijzonder had de heer HERSCHEL verklaard, dat hetgeen men in Engeland ten deze verrigt had, in geen vergelijking kwam met de resultaten van DAGUERRÉ; een getuigenis dat te op-

merkliker was, daar HERSCHL zelf tot de meerdere volkomenheid der proeven van TALPOT had medegewerkt. — De kunsten hebben een verlies geleden in het overlijden van den beeldhouwer LANGE, die den 28sten II, te *Parijs*, op het paleis van de Louvre, in 83-jarigen ouderdom overleed. Sedert veertig jaren was hij belast met de herstelling der antieke standbeelden, in welke kunst hij het, even als in de vervaardiging van eigene stukken, tot eene groote hoogte gebracht had. Hij was de tijdgenoot en bijzondere vriend van CAROVA. — De historica-schilderes DENÉRIAN, is in de laatstverige week te *Parijs* overleden. Verscheidene zeer goede stukken van haar penseel hadden haar een onderscheiden rang onder de tegenwoordige kunstenaars aangewezen. — Op de thans te *Parijs* geopende tentoonstelling van voorbrengselen der nationale nijverheid, ziet men proeven van eene belangrijke uitvinding in het vak der drukkunst. Deze uitvinding bestaat in den herdruk van oude werken, onderschillig of deze met sigatten of platen versieyd zijn. Daartoe is slechts nodig de gedrukte of gegraveerde bladen, waarvan men den herdruk verlangt, eene chemische bewerking te doen ondergaan, waarna men dezelve op den lithographischen steen brengt, op welken, door eene enkele trekking, het begeerde blad ten nauwkeurigste overgebracht wordt, waarna men op de gewone wijs tot den afdruk van een aanzienlijk getal exemplaren kan overgaan. Het opmerkelijkste is, dat de oorspronkelijke bladen door deze bewerking niet lijden en weder tot boekdeelen kunnen gevormd worden; terwijl de scheikundige behandeling zeer spoedig gaat, dat in één dag tijd 25 à 30 bladen, of een boekdeel van 4 à 500 bladzijden, kunnen gereed gemaakt worden. De voornemte proeven zijn door de Parijsche boekdrukkers A. en P. DORON ingezonden, en wordt deze wijze van afdrukking der oude werken door hen *typo-lithographie* geheeten. Intusschen wordt hun de eer dezer uitvinding reeds van meer dan eene zijde betwist. Zeker E. GUYON beweert, dat hem reeds in 1834 een brevet werd verleend voor de uitvinding, om op steen of metaal druk- en plaatwerken over te brengen; terwijl een ander, zeker D'ARCYBELLE, zich noemende uitvinder van de *homographie*, verzekert, dat hij reeds in 1825 proeven van herdrukte oude werken, door middel der lithographie, aan den minister van binnenlandsche zaken heeft ingezonden.

BELGIE. — In eene zitting van de Koninklijke maatschappij van wetenschappen en franje letteren te *Brussel* van den 3ten Junij heeft de heer QUETLET een verslag voorgelezen wegens het onweder en de buitengewone slagregens, die den 4den en 5den Junij in een gedeelte van *Belgie* groote schade hebben aangerigt. Hij zegt daarin, dat de hoeveelheid toen gevallen regen voor onze maatschappij voorbeeldeloos groot is geweest. Volgens de waarnemingen op den sterretoren te *Brussel*, waren op het terras daarvan tot des middag van den 5den, in een tijdsverloop van ruim een etmaal, 412,78 millimeters (meer dan elf Nederlandsche duimen) regen gevallen. Hoe groot die hoeveelheid is, kan men daaruit opmaken, dat, volgens de waarnemingen gedurende de laatste zes jaren, op hetzelfde punt, door elkander gerekend, jaarlijks 675,75 millimeters regen vallen: zoodat in één etmaal omstreeks het zesde gedeelte van dat bedrag is opgezameld. Sedert 1833 heeft de grootste hoeveelheid regen, die op den sterretoren te *Brussel* in één etmaal is gevallen 56,27 millimeters bedragen. Nog is er reden om te vermoeden, dat bij het laatste onweder de gevallen regen op de punten, waar men daardoor het meeste heeft geleden, groter is geweest, dan te *Brussel*, 't welk eenige uren van het tooneel van zoo veel onheils verwijderd is. — In *Belgie* is onlangs een *Index librorum prohibitorum*, naar de oorspronkelijke uitgave van *Roma* van 1825, verschenen. Het is een octavo-deel van 392 bladzijden. Rekent men op iedere bladzijde het middelmatic getal van 15 titels, zoo bevat deze naamlijst een getal van 5880 op den *Index* geplaatste werken.

BRUSSEL. — Het bestuur der koninklijke school voor de nuttige en beeldende kunsten te *Heriogenbosch* heeft bekend gemaakt dat door betrefte op maandag den 17den dezer in het leeraar des voorreeds school eene tentoonstelling van voortbrengselen van schilderkunst en beeldhouw-kunst van Noord-Nederlandsche latende meesters zal geopend worden, welke tentoonstelling tot den 15den Julij aanstaande zal geopend blijven.

Ter **AMSTERDAMSCHER BEURS** waren gisteren (14 Junij) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 55 een zestiende; dito 5 pCt. 102¼; Kansbill. 27; Am. Syndik. 4½ pCt. 95 zeven zestiende; ½; dito 3½ pCt. 80 drie achtste; Handelsm. 150, ½, 180, ¼; O. India 5 pCt. 90 een zestiende; Ardoin's 18½; oude Russen 104½; Bl. Grieken 13½.

MET TOESTEMMING,
zullen, op **DONDERDAG** den 20. Junij 1839, de Heeren **GRUNWALD, KRAUSHOFER** en **HELLER**, de eer hebben in het Lokal van den Schouwburg te geven:

SOIRÉE MUZICALE.
Zullende de Heer **KRAUSHOFER** zich tevens op de **STRIJK-CITER** en de Heer **GRUNWALD** zich op zijn alom beroemd **HOUT- en STROO-INSTRUMENT** laten hooren.

Tot Slot dezer Representatie:
DE LUSTIGE NICOLAAS, of **STREKEN VAN EENEN DIENSTRECHT**, Blijspel in een Bedrijf, door **ALEXANDER**, waarin groote Kunstverrigtingen in het **BUKSPREKEN** zullen voorkomen, uitgevoerd door de Heer **GRUNWALD**.
Bovengemeldes hevelen zich in de gunstige protectie van het goeude Bredasche kunstmannen Publiek, en hopen dien bijval en toejuiching te ontfangen die hun overal zoo wilsdijk is ten deel gevallen.

Het Stedelijk Bestuur van *Geertruidenberg* roept bij deze op de roodmigen, die zouden verlangen made te dingan, naar de trekkingen van **STADS-MEDICINAE-DOCTER** en **CHIRURGJEN** alhier, op een vast jaarlijks tractement van **f 100** voor de Eerste, en **f 75** voor de Tweede Bediening, mits voordien van de noodige Bewijzen van bekwaamheden en goed gedrag.
Men kan zich in Persoon of met Vrachtvrije Brieven aanmelden bij den Heer Burgemeester, voor het einde dezer maand. **GEERTRUIDENBERG**, den 5. Junij 1839.

Op last van den Raad der Stad *Geertruidenberg*,
BLANCKERS PASQUE, Secretaris.

Er wordt gevraagd binnen de Gemeente *Zundert en Wornhout*, hebbende eene bevolking van ruim 3300 zielen, een **VROEDVROUW**, op een jaarlijks tractement van **f 100**.
Die daartoe genegen is, vervoege zich in persoon bij den Burgemeester aldaar.

STOOMBOGTEN
WILLEM DE EERSTE en **KONINGIN DER NEDERLANDEN.**
Varende tusschen *Nijmegen* en *Rotterdam*.
— **GEN. de ROTTERDAM**, drie geree.
Van **NIJMEGEN** naar **ROTTERDAM**, den 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28 en 30 Junij, 's morgens ten 7 ure, en
Van **ROTTERDAM** naar **NIJMEGEN**, den 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27 en 29 Junij, 's morgens ten 6 ure.

STOOM-JAGT
VARENDE TUSSEN
MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
JUNIJS 1839.
Van **MIDDELBURG**. Van **ROTTERDAM**.
Dingsdag 18, 's morg. 7½ uur. | Woensdag 19, 's morg. 9 uur.
Vrijdag 21, " 6 " | Zaterdag 22, " 11½ "
Zondag 23, " 8 " | Maandag 24, " 3 "

* Door **F. P. STERK**, Boekhandelaar te *Breda*, is uitgegeven. Bij **L. VAN BAKKENS** te *Amsterdam* en alom verkrijgbaar:
1. **WETBOEK VAN KOOPHANDEL**, (Zakformaat) **f 1.00**
— **BURGERLIJKE REGTSVORDERING** **1.00**
— **STRAFVORDERING** **0.50**
Het **BURGERLIJK WETBOEK** volgt met Augustus voor **2.00**.
2. **J. H. HOEFFT**, *Carminum Epidosis* **1.50**.
3. Bericht wegens de uitgave van een *Handboek der schoone Bouwkunst*, door **J. J. PENN**, een Deel in 4°. met XII Platen.
Bij Bovengenoemde Boekhandelaar zijn nog eenige Boeken voorhanden van de Geschiedkundige Beschrijving van het **KASTEL** en de **GROOTE KERK** te *Breda*, dat **KASTEL** thans in gebruik van de **MILITAIRE HOOGESCHOOL** is. Platen op halfvellen Impériale papier, welke, zoo lang de voorraad standig is, tegen 2.00 zullen worden aangeboden.
Het **wetboek** **SILVIO PELLICANI**, *Myne Gewangenen*, bijna gereed staande, zoo werden dan op de Bestellingen tot uiterlijk 20 Junij aangenomen.